

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет біології, географії та екології
Кафедра географії та екології

**АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ
ЕКОЛОГІЧНИХ РУХІВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ В
УКРАЇНІ**

Кваліфікаційна робота (проект)
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: здобувачка 4 курсу 05-416 групи
Спеціальності 101 Екологія
Освітньо-професійної програми «Екологія»
Бородіна Анна Павлівна

Керівниця к.б.н., доцентка Сараненко І.І.
Рецензентка к.б.н., доцентка кафедри
геоботаніки, ґрунтознавства та екології
Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара Лісовець О.І.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ГРОМАДСЬКОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ АКТИВНОСТІ	5
1.1 Основні поняття та визначення.....	5
1.2 Історія виникнення громадських екологічних рухів.....	6
1.3 Роль громадських екологічних організацій в сучасному суспільстві.....	7
РОЗДІЛ 2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДСЬКИХ ЕКОЛОГІЧНИХ РУХІВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ	9
2.1. Огляд основних громадських екологічних рухів.....	9
2.2 Структура та діяльність громадських екологічних організацій в Україні.....	10
РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ	12
3.1 Участь у природоохоронних проєктах та акціях.....	12
3.2 Вплив на формування екологічної політики.....	14
3.3 Роль у екологічному освітленні та свідомості суспільства.....	16
РОЗДІЛ 4. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	19
4.1 Волонтерська діяльність в умовах війни.....	19
4.2 Внутрішні та зовнішні виклики.....	22
4.3 Перспективи розвитку та удосконалення діяльності.....	25
ВИСНОВКИ	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	29
ДОДАТКИ	32
Додаток А.....	33
Додаток Б.....	50
Додаток В.....	53

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасному світі, який стикається з величезною кількістю екологічних викликів, від глобального потепління до забруднення навколишнього середовища, роль громадських екологічних рухів та організацій стає все більш значущою. Вони не тільки ініціюють та реалізують природоохоронні проекти, але й сприяють підвищенню рівня екологічної свідомості серед населення, що є важливим для збалансованого сталого розвитку країни.

Метою роботи є аналіз громадських екологічних рухів та організацій в Україні, а також виявлення перспектив та проблем, з якими вони стикаються.

Завдання:

- визначення ролі громадських екологічних організацій в сучасному суспільстві;
- визначення структури та складу громадських екологічних рухів та організацій в Україні;
- аналіз основних напрямків діяльності;
- визначення основних проблеми та перспектив розвитку.

Об’єкт дослідження: громадські екологічні рухи та організації в Україні.

Предмет дослідження: діяльність громадських екологічних рухів та організацій в Україні: участь у природоохоронних проектах та акціях, вплив на формування екологічної політики, формування екологічної політики країни.

Практичне значення отриманих результатів: вдосконалення діяльності громадських екологічних рухів та організацій, формуванні стратегій розвитку в умовах змінюваного екологічного ландшафту, а також у забезпеченні більшої ефективності впливу на екологічну

політику та законодавство в Україні.

Методи виконання роботи: історичний, описовий, спостереження, експерименту, вимірювання, аналітичний, статистичний.

Кваліфікаційна робота складається зі змісту, вступу, чотирьох розділів, висновків, списку з двадцяти трьома використаними джерелами, двох додатків та містить два рисунки, п'ять формул і три таблиці.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ГРОМАДСЬКОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ АКТИВНОСТІ

1.1 Основні поняття та визначення

Для розуміння діяльності громадських екологічних рухів та організацій в Україні важливо ознайомитись з ключовими поняттями та визначеннями, що лежать в основі цієї теми. Громадські екологічні рухи можна визначити як зорганізовані колективні зусилля, що мають на меті впливати на політичні, економічні та соціальні процеси у сфері екології. Ці рухи часто виникають як реакція на екологічні кризи, незадовільне управління природними ресурсами або як засіб просування сталого розвитку. Громадські екологічні організації, з іншого боку, є більш структурованими та офіційно зареєстрованими об'єднаннями, які ведуть системну діяльність у сфері екології, захисту довкілля та сприяння екологічній освіті.

Ці організації та рухи можуть використовувати різноманітні методи та підходи до досягнення своїх цілей, включаючи екологічні кампанії, освітні програми, наукові дослідження, а також участь у публічних консультаціях та законодавчому процесі [1]. Вони сприяють формуванню громадської думки, розвитку екологічної свідомості та відповідальності, а також втілюють концепції сталого розвитку в практичну діяльність на місцевому, національному та міжнародному рівнях. Аналіз діяльності цих рухів та організацій в Україні передбачає дослідження структури, стратегій, здобутків та викликів, з якими вони стикаються. Важливо враховувати історичний контекст, у якому розвивалися ці рухи та організації, оскільки він суттєво впливає на формування, еволюцію та сфери діяльності. Також необхідно звернути увагу на легіслативну та політичну базу, що регулює екологічну діяльність в країні, адже це

безпосередньо впливає на ефективність та можливості громадських екологічних ініціатив.

1.2 Історія виникнення громадських екологічних рухів

Історія розвитку громадських екологічних рухів в Україні є багатогранною та відображає значні зміни у сприйнятті екологічних питань суспільством та владою. На ранньому етапі, у радянські часи, екологічні питання часто залишались на периферії офіційної уваги, хоча існували окремі наукові групи та ентузіасти, які піднімали питання збереження природи. Розвиток екологічної свідомості в Україні набув поштовху у 1980-х роках, коли світ став свідком катастрофічних наслідків Чорнобильської аварії [2]. Ця подія стала каталізатором для формування активних громадських екологічних рухів, які вимагали від влади більшої відкритості, а також зміни підходів до екологічної безпеки та охорони довкілля.

У 1990-х роках, після здобуття незалежності, в Україні активізувалася діяльність громадських екологічних організацій, підтримувана міжнародними фондами та програмами. Це був час закладення основ сучасної екологічної політики та становлення інституційної системи охорони довкілля. Організації такі як "Зелений світ" (ділянка українського відділення "Друзів Землі"), "Екологія-Право-Людина" та інші, почали активно займатися екологічним просвітництвом, залученням громадськості до обговорення екологічних проблем та контролю за дотриманням екологічного законодавства. Важливим аспектом розвитку громадських екологічних рухів стало зростання впливу на формування державної екологічної політики. За останні десятиліття в Україні розроблено та прийнято ряд важливих законів та програм, спрямованих на захист довкілля, зокрема у сферах поводження з відходами, охорони повітря, водних ресурсів та збереження

біорізноманіття [3]. Громадські організації не лише брали участь у розробці цих документів, але й забезпечували моніторинг виконання та впливали на підвищення екологічної обізнаності населення.

Сучасні громадські екологічні рухи в Україні характеризуються широким спектром діяльності та використанням новітніх технологій для досягнення своїх цілей. Вони активно використовують інтернет-платформи для координації зусиль, залучення волонтерів, проведення освітніх кампаній та фандрайзингу. Крім того, наявність міжнародних зв'язків дозволяє українським екологічним організаціям інтегруватися у світову екологічну спільноту, обмінюватися досвідом та залучати додаткові ресурси для реалізації своїх проєктів.

1.3 Роль громадських екологічних організацій в сучасному суспільстві

Громадські екологічні організації відіграють визначальну роль у сучасному суспільстві, стаючи ключовими гравцями у захисті довкілля та просуванні сталого розвитку; діяльність охоплює широкий спектр напрямків, від освіти та виховання громадської екологічної свідомості до активної участі у формуванні екологічної політики та її реалізації на місцевому, національному та міжнародному рівнях.

Одним з головних напрямків діяльності громадських екологічних організацій є екологічна освіта та виховання. Вони проводять навчальні програми, семінари та майстер-класи для різних вікових груп, сприяючи формуванню у людей відповідального ставлення до природи та розуміння необхідності збереження природних ресурсів [4]. Ця робота важлива для створення сталого суспільства, де кожен громадянин розуміє свій вплив на довкілля та має інструменти для вжиття ефективних заходів щодо його збереження.

Громадські екологічні організації активно залучені до процесу

розробки та впровадження екологічних стандартів і політик. Вони беруть участь у публічних слуханнях, обговореннях з законодавцями та інших формах діалогу з владою, забезпечуючи врахування екологічних інтересів у рішеннях, що приймаються; діяльність спрямована на підвищення стандартів екологічної безпеки, зменшення забруднення довкілля та збереження біорізноманіття. Громадські екологічні організації також відіграють важливу роль у моніторингу стану довкілля. Вони здійснюють збір та аналіз даних про екологічний стан регіонів, забруднення повітря, води, ґрунтів, вплив промисловості та сільського господарства на навколишнє середовище [5]. Ця інформація використовується не тільки для інформування громадськості та прийняття відповідних заходів, але й для тиску на підприємства та органи влади з метою виконання екологічного законодавства.

На міжнародному рівні, громадські екологічні організації України співпрацюють з партнерами з інших країн та міжнародними інституціями, беруть участь у глобальних екологічних програмах та проєктах. Ця діяльність дозволяє обмінюватися досвідом, технологіями та ресурсами, що сприяє більш ефективній реалізації екологічних ініціатив та зміцненню глобальної відповідальності за стан навколишнього середовища.

Громадські екологічні організації відіграють вирішальну роль у формуванні екологічно свідомого суспільства, розробці та реалізації екологічних стандартів і політик, моніторингу стану довкілля, а також у глобальній співпраці з питань екології.

РОЗДІЛ 2

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДСЬКИХ ЕКОЛОГІЧНИХ РУХІВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ

2.1 Огляд основних громадських екологічних рухів

Огляд основних громадських екологічних рухів України виявляє різноманіття ініціатив та організацій (дод. А, дод. Б), які мають значний вплив на екологічну політику та свідомість в країні розвитку (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Огляд ключових громадських екологічних організацій в Україні

Назва організації	Рік заснування	Головні цілі	Основні напрямки діяльності	Досягнення
ЕкоЦентр	1991	Захист довкілля, просвіта	Освітні програми, моніторинг довкілля, адвокація	Реалізація міжнародних проєктів, участь у розробці екологічних політик
Зелений світ	1988	Збереження природних ресурсів, екологічна освіта	Захист лісів, водойм, підтримка відновлювальних джерел енергії	Вплив на національну екологічну політику, освітні кампанії
Екологія-Право-Людина	1990	Захист екологічних прав громадян	Юридична підтримка, екологічне законодавство	Участь у важливих судових справах, захист прав громад
Спілка охорони птахів України	1996	Збереження птахів та місць існування	Охорона біорізноманіття, освітні проєкти	Розробка і реалізація програм збереження біорізноманіття

У таблиці систематизовано огляд провідних громадських

екологічних організацій в Україні, основних цілей, напрямків діяльності та впливу на екологічну політику та суспільство. Вона допомагає у визначенні ролі кожної організації у розвитку екологічної свідомості, захисті природних ресурсів та просуванні сталого розвитку в Україні. Таблиця включає такі колонки як назва організації, рік заснування, головні цілі, основні напрямки діяльності, та досягнення, що надає змогу глибше зрозуміти структуру та функціонування громадського екологічного сектору в Україні, а також виявити ключові аспекти та виклики, з якими ці організації стикаються у своїй роботі.

2.2 Структура та діяльність громадських екологічних організацій в Україні

Структура та діяльність громадських екологічних організацій (рис. 2.1) в Україні відзначається своєю різноманітністю та динамізмом, відображаючи широкий спектр екологічних інтересів та потреб суспільства.

Рисунок 2.1 – Структура громадських екологічних організацій

У контексті вивчення ролі (рис. 2.2) та впливу громадських екологічних організацій в Україні, важливо розглянути взаємодію з політичними інститутами, приватним сектором та міжнародними організаціями. Громадські екологічні рухи відіграють важливу роль у формуванні екологічної політики, не лише через прямий вплив на законодавство, але й через створення громадського тиску, який спонукає до змін у різних секторах суспільства.

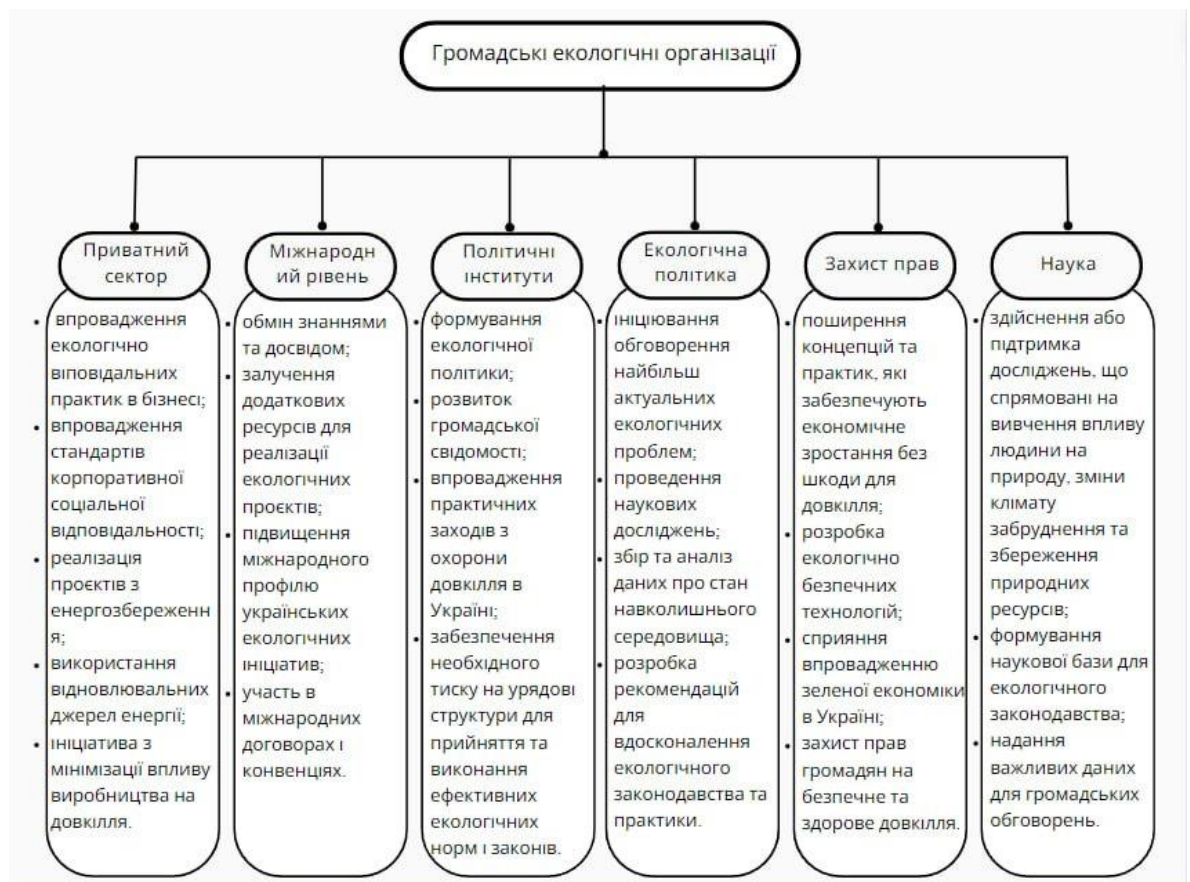

Рисунок 2.2 – Роль громадських екологічних організацій

Громадські екологічні організації в Україні є важливими акторами, які впливають на різні аспекти суспільного життя, від місцевого екологічного активізму до глобальної екологічної політики; сприяють не тільки поліпшенню стану довкілля в Україні, але й формуванню стійкого майбутнього для наступних поколінь.

РОЗДІЛ 3

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ

3.1 Участь у природоохоронних проєктах та акціях

Аналіз діяльності громадських екологічних рухів в Україні, особливо участі у природоохоронних проєктах та акціях, вимагає оцінки впливу на стан довкілля та вклад у підвищення екологічної обізнаності громадян. Для цього можна використовувати конкретні дані, наприклад, кількість дерев, посаджених в рамках кампаній з озеленення, або кількість зібраних відходів під час чистильних акцій (дод. В).

Виконаємо аналіз діяльності організації, яка проводила кампанію з посадки дерев. За один рік насаджено 5000 дерев у різних регіонах. Кожне дерево в середньому абсорбує 21 кг CO₂ на рік, можна оцінити загальний внесок (З_вCO₂) цієї кампанії в зменшення вуглецевого сліду (формула 3.1) :

$$З_{в}CO_2 = K_{д} \times C_{к-ть} CO_2, \quad (3.1)$$

де $K_{д}$ – кількість посаджених дерев у проєкті;

C_{CO_2} – середня кількість CO₂, яку абсорбує одне дерево за рік, кг.

$$З_{в}CO_2 = 5000 \times 21 = 105000 \text{ кг або } 105 \text{ тонн } CO_2.$$

Цей розрахунок дозволить нам оцінити внесок кампанії з посадки дерев у боротьбу з глобальним потеплінням. Це важливий показник ефективності діяльності екологічних організацій, який може бути представлений у звітах, презентаціях або під час громадських обговорень для демонстрації вкладу організації в охорону довкілля [10]. Також це допомагає залучити увагу до важливості озеленення та його впливу на

зниження рівнів вуглецевих викидів.

На основі проведених розрахунків, якщо 5000 дерев насаджено в рамках кампанії, і кожне дерево абсорбує в середньому 21 кг CO₂ на рік, то загальна кількість CO₂, яку можуть абсорбувати ці дерева за рік, становить 105000 кг або 105 тонн. Цей показник відображає значний внесок посадки дерев у зменшення вуглецевого сліду, підкреслюючи важливість таких природоохоронних проєктів та акцій, що реалізуються громадськими екологічними організаціями в Україні.

У рамках аналізу діяльності громадських екологічних рухів, важливо розглянути участь у проєктах зі зменшення забруднення пластиком. Екологічні організації активно займаються питаннями збору та переробки пластикових відходів, що не лише сприяє зменшенню кількості пластику у довкіллі, але й знижує викиди парникових газів, пов'язані з виробництвом нових пластикових матеріалів.

Під час однієї з акцій зі збору пластикових відходів зібрано 20 тонн пластику [11]. Відомо, що переробка 1 тонни пластику може зменшити вуглецеві викиди на 1.6 тонни у порівнянні з виробництвом нового пластику. На основі цього, можна розрахувати загальну кількість вуглецю, економію якого забезпечить переробка цих відходів.

Розрахунок вуглецевої економії (ZE_{CO₂}) від переробки зібраного пластику можна представити так (формула 3.2):

$$ZE_{CO_2} = P_b \times E_{CO_2}, \quad (3.2)$$

де P_b – кількість зібраних пластикових відходів, тонн,

E_{CO_2} – економія вуглецю на тонну переробленого пластику.

$$ZE_{CO_2} = 20 \times 1,6 = 32 \text{ тонни } CO_2.$$

Отже, заходи з переробки 20 тонн пластикових відходів можуть забезпечити зменшення викидів CO₂ на 32 тонни. Це підкреслює значний внесок громадських екологічних рухів в зниження вуглецевого впливу та

покращення екологічного стану. Такі розрахунки демонструють важливість діяльності в контексті глобальних зусиль щодо боротьби зі зміною клімату та підкреслюють значення рециклінгу та вторинної переробки відходів у захисті навколишнього середовища.

3.2 Вплив на формування екологічної політики

Громадські екологічні рухи мають значний вплив на формування екологічної політики в Україні, відіграючи ключову роль у визначенні пріоритетів і напрямків державної екологічної стратегії; активність спрямована на вирішення нагальних екологічних проблем, впровадження стандартів сталого розвитку, а також на забезпечення участі громадськості у прийнятті рішень, що стосуються довкілля.

Для аналізу впливу цих рухів на екологічну політику можна використовувати кількісні показники, такі як кількість законопроектів, ініційованих або підтриманих екологічними організаціями, кількість проведених громадських обговорень та консультацій з екологічних питань, або кількість екологічних проєктів, реалізованих за їх участі.

Якщо протягом року громадськими екологічними рухами ініційовано 10 законопроектів, які стосуються охорони довкілля, і з них 7 були прийняті парламентом, то можна розрахувати ефективність впливу ($E\Phi_B$) цих організацій на законодавчий процес (формула 3.3):

$$E\Phi_B = \frac{K_{ПЗ}}{K_{ІЗ}} \times 100\%, \quad (3.3)$$

де $K_{ПЗ}$ – кількість успішно прийнятих законопроектів;

$K_{ІЗ}$ – кількість ініційованих законопроектів.

$$E\Phi_B = \frac{7}{10} \times 100 = 70\%$$

Цей показник свідчить, що 70% законопроектів, ініційованих громадськими екологічними рухами, були успішно прийняті, що підкреслює значний вплив на формування екологічної політики країни. Це також демонструє, що ініціативи цих рухів відіграють важливу роль у законодавчому процесі, спрямованому на покращення екологічного стану та сталого розвитку.

Громадські екологічні організації в Україні також відіграють важливу роль у міжнародній екологічній дипломатії та співпраці, зміцнюючи міжнародні зв'язки та сприяючи реалізації глобальних екологічних стандартів і практик в національному контексті [12]. Вони активно беруть участь у міжнародних конференціях, екологічних форумах та проєктах, працюючи над такими проблемами, як зміна клімату, збереження біорізноманіття та перехід до сталого використання природних ресурсів.

Вплив громадських екологічних рухів на міжнародну екологічну політику можна проаналізувати через їх участь у глобальних екологічних ініціативах та договорах. Наприклад, якщо українські організації приєдналися до міжнародної коаліції, що виступає за зменшення викидів вуглекислого газу, можна оцінити вклад через кількість проведених спільних проєктів, публікацій або політичних ініціатив. Для конкретного аналізу, припустимо, що українські екологічні організації взяли участь у 15 міжнародних проєктах протягом року, які були спрямовані на зменшення викидів парникових газів. Якщо в результаті цих проєктів досягнуто скорочення викидів на 50000 тонн CO₂, це свідчитиме про великий внесок українських громадських екологічних організацій у глобальні зусилля з боротьби з кліматичними змінами.

Розрахунок загального впливу участі в міжнародних проєктах на зменшення викидів CO₂ можна представити так:

Кількість міжнародних проєктів з участю українських організацій:

Загальне скорочення викидів в результаті цих проєктів: 50000 тонн CO₂.

Це показує, що участь українських екологічних рухів у міжнародній діяльності має конкретні позитивні результати у контексті глобальної екологічної агенди, підкріплюючи внесок у боротьбу з екологічними викликами на міжнародному рівні.

3.3 Роль у екологічному освітленні та свідомості суспільства

Громадські екологічні рухи в Україні відіграють критичну роль у підвищенні екологічної освіти та свідомості суспільства; сприяють формуванню глибшого розуміння екологічних проблем, важливості сталого розвитку та необхідності збереження природних ресурсів.

Для аналізу впливу цих рухів на екологічну освіту та свідомість, можна використати дані щодо кількості освітніх програм, тренінгів, семінарів та інших заходів, організованих екологічними організаціями. Також важливим показником є кількість учасників цих заходів та зміни у екологічній свідомості.

За один рік екологічними організаціями проведено 200 освітніх заходів з екологічної тематики, в кожному з яких в середньому взяло участь 50 осіб. Це дозволяє нам оцінити загальні охоплення (Z_{oi}) та вплив цих ініціатив на екологічну освіту громадян (формула 3.4):

$$Z_{oi} = K_3 \times Y, \quad (3.4)$$

де K_3 – кількість освітніх заходів;

Y – середня кількість учасників на захід, осіб.

$$Z_{oi} = 200 \times 50 = 10\,000 \text{ осіб.}$$

Ці розрахунки показують, що протягом року екологічні організації

охопили 10000 осіб через свої освітні програми. Це свідчить про значний вплив громадських екологічних рухів на підвищення рівня екологічної обізнаності та свідомості в суспільстві, що є критично важливим для формування відповідального ставлення до навколишнього середовища та сприяння сталому розвитку.

Важливою сферою впливу громадських екологічних рухів є внесок у зміцнення законодавчої бази з охорони довкілля та впровадження міжнародних екологічних стандартів у національне право [13]. Ці організації виступають ініціаторами та активними учасниками в процесі розробки, обговорення та вдосконалення екологічного законодавства, сприяючи тим самим формуванню ефективної та комплексної правової рамки для охорони довкілля в Україні. Для оцінки впливу на законодавчі процеси можна аналізувати, наприклад, кількість публічних консультацій або громадських слухань, що були ініційовані або підтримані екологічними організаціями, кількість поданих пропозицій до законопроектів, а також кількість реально впроваджених змін у законодавстві за їх участі.

Протягом року громадські екологічні організації ініціювали участь у 100 громадських слуханнях, подали 250 пропозицій до різних законопроектів, з яких 80 були враховані та впроваджені у вигляді законодавчих змін, можна провести наступні розрахунки:

Кількість громадських слухань з участю екологічних організацій: 100.

Кількість поданих пропозицій до законопроектів: 250.

Кількість пропозицій, врахованих та впроваджених у законодавство: 80.

З цього можна оцінити ефективність впливу (E_B) екологічних організацій на законодавчий процес (формула 3.5):

$$E_B = \frac{K_{ВП}}{K_{ПП}} \times 100\%, \quad (3.5)$$

де $K_{ВП}$ – кількість пропозицій, врахованих та впроваджених у законодавство;

$K_{ПП}$ – кількість поданих пропозицій до законопроектів.

$$E_v = \frac{80}{250} \times 100 = 32\%$$

Такий показник свідчить про активну та впливову роль громадських екологічних рухів у формуванні екологічного законодавства, підкреслюючи здатність сприяти законодавчим змінам та впровадженню важливих екологічних ініціатив на національному рівні.

РОЗДІЛ 4

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

4.1 Волонтерська діяльність в умовах війни

Громадські екологічні рухи та організації в Україні відіграють вирішальну роль у формуванні екологічної свідомості та реалізації важливих ініціатив на шляху до сталого розвитку країни. Ці організації стали лідерами завдяки своїй невпинній праці, інноваційним підходам у розв'язанні екологічних проблем, а також здатності мобілізувати суспільство навколо важливих екологічних питань.

Серед організацій, що виступають лідерами в екологічних рухах України, можна виділити кілька ключових прикладів, які відображають різноманітність та широту діяльності екологічного громадського сектору. Вони працюють над вирішенням комплексних проблем, починаючи від охорони природних ресурсів, закінчуючи боротьбою з промисловим забрудненням, що становить серйозну загрозу для навколишнього природного середовища та здоров'я людей (табл. 4.1).

Волонтерський компонент є невід'ємною частиною успіху цих організацій. Вони створюють умови для активної участі громадян в екологічних ініціативах, надаючи платформу для залучення волонтерів різного віку та професій, що сприяє розбудові міцної екологічної спільноти.

Аналіз лідерських екологічних рухів та організацій в Україні

Назва організації	Діяльність	Внесок у волонтерство
Екологічний клуб «Зелена хвиля»	<ul style="list-style-type: none"> • Завершені проєкти: • Проєкт «Зелений офіс»; • проєкт «Можливості прозорої, партисипативної та дієвої інвентаризації зелених зон Києва задля адаптації міста до зміни клімату»; • проєкт з фасилізації кліматичної гри «KEEP COOL MOBILE»; • проєкт «Екошкола»; • проєкт «Через власний розвиток до позитивних еко – змін у суспільстві». • Поточні проєкти: • Збереження заплави річки Ірпінь, як важливий елемент відновлення Ірпеня за зеленими принципами; • проєкт I – Tree4UA; • проєкт «Per aspera ad astra: зміцнення екологічної освіти в Україні інституційно спроможною командою»; • розробка шкільних навчально – методичних комплексів з кліматичної освіти; • «Зелені зони на варті відновлення та стійкості громад: сталі та природоорієнтовані рішення». 	<p>Проведення онлайн – вебінару «Війна та відходи», на якому велося обговорення про поводження з побутовими відходами, про утилізацію коктейлів Молотова та про ситуацію з відходами на складах гуманітарної допомоги.</p>
Громадська організація «Центр екологічних ініціатив «Екодія»»	<p>Зелене повоєнне відновлення України:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Підвищення ефективності використання енергії; • виступ проти будівництва нових атомних енергоблоків та продовження роботи старих атомних електростанцій; • кампанія проти будівництва нових атомних блоків Хмельницької АЕС; • кампанія проти завершення будівництва Ташлицької ГАЕС; • зменшення забруднення від транспорту через ефективну державну політику, стандарти та підтримку громадського транспорту; 	<p>З початком повномасштабного вторгнення команда «Екодії» фіксує всі випадки шкоди довкіллю, які були спричинені внаслідок російської агресії.</p> <p>«Екодія» стала учасницею об'єднання «Вікно відновлення» задля того, щоб якісно висвітлювати відбудову України.</p>

Продовження таблиці 4.1.

	<ul style="list-style-type: none"> • популяризація ідеї сталого сільського розвитку та розвиток малих і середніх фермерських господарств; • підтримка громад в їхній боротьбі за власні права на чисте довкілля. популяризація та інформування населення щодо питань зміни клімату, розвитку відновлюваних джерел енергії та громадського транспорту. 	
Правозахисна організація «Екологія Право Людина»	<ul style="list-style-type: none"> • Вдосконалення українського законодавства у сфері охорони довкілля; • організація міжнародних конференцій з метою глобального покращення стану довкілля; • захист екологічних прав населення на загальнодержавному рівні; • забезпечення юридичної підтримки громадянам у разі якщо їхні екологічні права були порушені; • захист природи від безвідповідального втручання промислового сектору. 	<p>Організація бере участь у:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Аналізі інформації про стан об'єктів довкілля на сході України до військових дій; • Розробці методології з оцінювання шкоди, заданої довкіллю внаслідок військових дій; • Дослідженні впливу військових дій на довкілля на сході України; • У міжнародних конференціях, семінарах щодо впливу військових дій на довкілля та його відновлення; • Оцінюванні шкоди, заданої біоресурсам, водним ресурсам, атмосферному повітрю внаслідок військових дій.
Громадська природоохоронна організація «Національний екологічний центр України»	Використання сучасних технологій для картографування екопроблем	Проект «Оцінка екологічних наслідків війни для громад». Він створений для місцевих громад та органів самоврядування. З його метою громади зможуть оцінити вплив військових дій на довкілля.

Кожна з лідерських екологічних організацій, згаданих в таблиці, відіграє ключову роль у формуванні екологічної політики України, впливаючи на законодавчі та управлінські рішення. Їх внесок неможливо переоцінити, адже вони не тільки працюють заради збереження довкілля, але й забезпечують механізми для залучення громадян до цієї важливої справи. Саме тому їх можна назвати не лише лідерами, але й будівничими майбутнього, де гармонійне співіснування людини та природи стане нормою.

4.2 Внутрішні та зовнішні виклики

Громадські екологічні рухи в Україні стикаються з рядом внутрішніх та зовнішніх викликів, що впливають на ефективну діяльність (табл. 4.2). Внутрішні виклики часто пов'язані з обмеженими ресурсами, зокрема фінансуванням та людським капіталом. Багато організацій залежать від грантів та донорської підтримки, що може призводити до нестабільності та невизначеності у роботі. Наприклад, згідно з дослідженнями, лише мала частка (близько 10-15%) екологічних НГО в Україні має стабільне фінансування, що суттєво обмежує довгострокову планову діяльність. Зовнішні виклики включають правові обмеження, політичний тиск, а також складність взаємодії з державними інституціями та приватним сектором [16]. Наприклад, незважаючи на значну кількість екологічних законів, в Україні існує проблема ефективного виконання та контролю за дотриманням, що ускладнює роботу екологічних організацій.

У порівнянні з закордонними аналогами, наприклад, організаціями в країнах ЄС або США, де екологічні рухи мають більш стабільну фінансову підтримку та ефективну правову базу, українські екологічні рухи стикаються з більшими труднощами. В європейських країнах, наприклад, не тільки налагоджено механізми державного фінансування

екологічних проєктів, але й існує високий рівень громадської участі та підтримки, що дозволяє ефективніше реалізовувати екологічні ініціативи.

Таблиця 4.3

Аналіз викликів та перспектив розвитку громадських екологічних рухів в Україні

Виклики / Перспективи	Опис	Аналогічний досвід закордоном	Вплив на розвиток рухів
Внутрішні виклики	Обмежене фінансування, нестача ресурсів, потреба у професійному розвитку	У багатьох країнах ЄС існують державні програми підтримки екологічних ініціатив	Підвищення стабільності та незалежності
Зовнішні виклики	Правові обмеження, політичний тиск, взаємодія з державними структурами	В країнах з розвинутою демократією існує ефективна взаємодія між НГО та державою	Поліпшення законодавчої бази та співпраці
Технологічні перспективи	Використання ІТ-рішень для моніторингу та залучення громадськості	Застосування мобільних та веб-платформ у екологічних проєктах є поширеним у світі	Збільшення ефективності моніторингу та участі громади
Міжсекторальна співпраця	Поглиблення взаємодії з різними секторами суспільства	Моделі партнерства між НГО, бізнесом і урядами в інших країнах	Розвиток інтегрованих підходів до екологічних викликів

Міжнародний досвід показує, що наявність міцної

інституціональної рамки та суспільної довіри є критично важливими для успішної роботи екологічних організацій. Наприклад, у США, де екологічні організації мають довгу історію і змогли вибудувати міцні відносини з державою, приватним сектором і громадськістю, ефективність роботи значно вища.

У таблиці надано огляд ключових викликів та перспектив розвитку громадських екологічних рухів в Україні, зіставлених з міжнародним досвідом. Вона включає аналіз внутрішніх та зовнішніх викликів, з якими стикаються ці рухи, та наводить перспективи для розвитку. Таблиця допомагає систематизувати інформацію про потенціал росту та області, які потребують уваги для підвищення ефективності діяльності екологічних організацій.

Однією з основних перспектив розвитку громадських екологічних рухів в Україні є інтеграція цифрових технологій у діяльність. Використання сучасних інформаційних технологій може значно підсилити ефективність моніторингу довкілля, збір даних, а також залучення та взаємодію з громадськістю. Наприклад, розробка мобільних додатків та платформ для громадського залучення може дозволити збирати інформацію про екологічні порушення в режимі реального часу, а також сприяти швидшій реакції на екологічні інциденти [17]. Ще однією перспективою є розвиток міжсекторальної співпраці. Громадські екологічні рухи можуть поглибити взаємодію не тільки з державними органами, але й з приватним сектором, науковими установами та міжнародними організаціями. Така співпраця може сприяти обміну знаннями, досвідом та ресурсами, а також розробці та реалізації спільних проєктів, спрямованих на вирішення конкретних екологічних викликів.

У контексті міжнародного досвіду, можна зазначити, що в країнах з розвинутими екологічними рухами, таких як Німеччина або Нідерланди, існує тісна співпраця між громадськими організаціями, урядом та бізнесом. Така модель співпраці допомагає реалізовувати комплексні

проекти, які включають екологічну освіту, впровадження зелених технологій та створення сталих міських середовищ. Важливим аспектом розвитку громадських екологічних рухів є використання новітніх підходів у комунікації та адвокації. Використання соціальних медіа, створення інформаційних кампаній, використання візуальних та інтерактивних засобів для привертання уваги до екологічних питань може значно підвищити обізнаність населення та сприяти залученню більш широкої аудиторії до участі в екологічних ініціативах.

Перспективи розвитку громадських екологічних рухів в Україні тісно пов'язані з інтеграцією сучасних технологій, розвитком міжсекторальної співпраці, використанням інноваційних комунікаційних стратегій та залученням громадськості до активної участі у процесах охорони довкілля.

4.3 Перспективи розвитку та удосконалення діяльності

Перспективи розвитку та удосконалення діяльності громадських екологічних рухів в Україні пов'язані з низкою факторів, які можуть сприяти зміцненню та ефективності [18]. Однією з ключових можливостей для розвитку є впровадження інноваційних технологічних рішень, які можуть підвищити якість моніторингу довкілля, поліпшити обробку та аналіз екологічних даних, а також забезпечити більш широке залучення громадськості через цифрові платформи та соціальні медіа.

На відміну від багатьох закордонних екологічних рухів, які вже успішно інтегрували сучасні технології в свою роботу, в Україні ще існує значний потенціал для розвитку цифрової екології. Наприклад, в країнах ЄС використання GIS (географічних інформаційних систем), дронів для моніторингу лісів і водойм, а також мобільних додатків для громадського звітування про екологічні порушення вже стало нормою. В Україні такі підходи ще тільки набирають популярність, але вони мають великий

потенціал для розширення екологічного моніторингу та активізації громадянської участі.

Ще однією перспективою є розвиток міжсекторальної співпраці. Зарубіжний досвід показує, що плідна взаємодія між громадськими екологічними організаціями, державними структурами, науковими інституціями та приватним сектором може привести до створення інноваційних та ефективних рішень екологічних проблем [19]. Наприклад, в Німеччині та Нідерландах діє багато успішних проєктів, заснованих на принципах "зеленої економіки" і "циркулярної економіки", які включають великі інвестиції в переробку відходів, створення екологічно чистих технологій та підтримку сталого використання ресурсів.

Освітня діяльність та підвищення свідомості також залишаються ключовими напрямками для розвитку громадських екологічних рухів. У порівнянні з країнами, де екологічна освіта є частиною шкільної програми з ранніх років, в Україні ще багато роботи у включенні екологічних знань та цінностей у освітній процес. Розвиток освітніх програм, спрямованих на формування сталої поведінки та екологічної відповідальності серед усіх верств населення, є одним з пріоритетних завдань.

Перспективи розвитку громадських екологічних рухів в Україні тісно пов'язані з інтеграцією інновацій, розширенням співпраці з різними секторами суспільства, а також залученням громадськості до активної участі в екологічних ініціативах та рішеннях.

ВИСНОВКИ

1. Визначено роль громадських екологічних організацій у сучасному суспільстві. Вони впроваджують екологічно відповідальні практики в бізнесі та реалізують проєкти з енергозбереження. На міжнародному рівні підвищують міжнародний профіль українських екологічних ініціатив. Захищають права громадян на безпечне та здорове довкілля. Також забезпечують необхідний тиск для прийняття та виконання ефективних екологічних норм та законів. взаємодіючи з наукою, здійснюють та підтримують дослідження, що спрямовані на вивчення впливу людини на природу, зміни клімату, забруднення та збереження природних ресурсів.

2. Визначено, що громадські екологічні рухи та організації в Україні мають гілкову структуру, яка складається з центрального офісу та регіональних представництв, які діють в різних областях країни. За допомогою такої структури можна ефективно реагувати на локальні екологічні виклики і проводити масштабні національні та міжнародні кампанії.

3. Аналіз основних напрямків діяльності вимагає оцінки впливу на стан довкілля та вклад у підвищення екологічної обізнаності громадян. На основі проведених розрахунків щодо зменшення вуглецевого сліду, визначено, що загальна кількість CO₂, яку можуть абсорбувати дерева за рік, становить 105 тонн. Це досить значний внесок, який підкреслює важливість таких природоохоронних проєктів, що реалізуються громадськими екологічними організаціями. Під час оцінювання ефективності впливу організацій на законодавчий процес, визначено, що 70% законопроєктів, які були ініційовані громадськими екологічними рухами, були успішно прийняті, що підкреслює значний вплив на формування екологічної політики країни.

4. Визначені основні проблеми та перспективи розвитку. Внутрішні

виклики часто пов'язані з обмеженим фінансуванням та нестачею ресурсів. Багато організацій залежать від грантів та донорської підтримки. Зовнішні виклики часто пов'язані з правовими обмеженнями та політичним тиском. Одна з ключових можливостей для розвитку організацій це впровадження інноваційних технологічних рішень, які можуть забезпечити більш широке залучення громадськості через цифрові платформи. Ще однією перспективою є розвиток міжсекторіальної співпраці у форматі взаємодії між громадськими організаціями, державними структурами, науковими інституціями та приватним сектором може привести до створення інноваційних рішень екологічних проблем. Розвиток освітніх програм, спрямованих на формування екологічної відповідальності серед усіх верств населення також є одним з пріоритетних завдань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Корнієнко С. В., Бородін Є. І. Екологічні рухи в Україні: історія та сучасність: монографія. К.: Інститут історії України НАН України, 2017. 145 с.
2. Мельник Л.Г., Подлужний О. М. Екологічна безпека в Україні: аналіз та перспективи розвитку: монографія. Львів: Львівський національний університет ім. І. Франка, 2018. 234 с.
3. Червінська І. М. Громадські екологічні організації в системі природоохоронної діяльності України: стаття. К.: *Екологія та право* №4, 2019. 45–52 с.
4. Залізник Л.О., Шишканова Ю.В. Роль громадських організацій у формуванні екологічної політики України: стаття. К.: *Український соціум* №1, 2016. 32–39 с.
5. Гриценко А. В. Екологічні проблеми України та шляхи їх розв'язання: стаття. К.: *Економіка України* №3, 2018. 66–74 с.
6. Бондаренко В. О. Міжнародний досвід громадської екологічної діяльності та його значення для України: стаття. К.: *Стратегічні пріоритети* №2, 2017. 112–120 с.
7. Кравченко С.А. Правові аспекти діяльності громадських екологічних організацій в Україні. стаття – К.: *Право України* №5, 2016. 85–93 с.
8. Ткачук І.П., Гуменюк К.В. Екологічна освіта в Україні: стан та перспективи: стаття. К.: *Освіта України* №4, 2020. 28–36 с.
9. Павліченко О.М. Екологічні ініціативи громадськості: досвід та проблеми реалізації в Україні: стаття. К.: *Наукові записки НаУКМА. Політологія* №1, 2018. – 60-66 с.
10. Семиволос О.І. Інноваційні підходи до екологічної політики в Україні: стаття. К.: *Україна: аспекти праці* №2, 2019. 17–23 с.
11. Марчук В.Є. Проблеми та перспективи розвитку громадських

екологічних рухів в Україні: стаття. Одеса: *Екологія та життя* №6, 2017. 24–30 с.

12. Сухорукова О.В. Екологічний активізм в Україні: історія та сучасність: стаття. Харків: *Екологічний вісник* №3, 2018. 56–63 с.

13. Литвиненко Л.Л. Цифрові технології у діяльності екологічних НГО: стаття. К.: *Інформаційні технології та засоби навчання* №2, 2020. 100–107 с.

14. Петренко С.М. Екологічна політика України: виклики та стратегії розвитку: стаття. К.: *Український журнал екології* №1, 2016. 34–41 с.

15. Степаненко С.В. Міжнародне співробітництво України в сфері екології: аналіз та перспективи: стаття. К.: *Європейські перспективи* №2, 2019. 75–82 с.

16. Шевченко І.І. Вплив громадських організацій на екологічну політику України: стаття. Львів: *Політологічні дослідження* №4, 2018. 50–57 с.

17. Тарасюк Г.Б. Зелені ініціативи у міському плануванні: досвід України та ЄС: стаття. К.: *Міське управління* №3, 2020. 29–37 с.

18. Білоусова О.В. Стале використання природних ресурсів: уроки для України: стаття. Дніпро: *Економіка та держава* №6, 2017. 52–59 с.

19. Гончарова Н.Ю. Роль НГО у вирішенні екологічних конфліктів в Україні: стаття. К.: *Соціально-екологічні технології* №1, 2018. 44–51 с.

20. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України URL: <https://mepr.gov.ua/> (дата звернення: 11.04.2024).

21. Міжнародний фонд «Відродження». 13 еко організацій перемогли у третій хвилі конкурсу Екологічної ініціативи Фонду URL: <https://www.irf.ua/13-eko-organizaczij-peremogly-u-tretij-hvyli-konkursu-ekologichnoyi-inicziatyvy-fondu/> (дата звернення: 11.04.2024).

22. ATIUS. Екологічні організації на міжнародній арені URL: <https://artius.ua/novini/statti/ekologichni-organizacii.html> (дата звернення:

11.04.2024).

23. Освітній проєкт «На Урок». Презентація на тему «Міжнародні на українські екологічні організацій» URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-na-temu-mizhnarodni-ta-ukra-nski-ekologichni-organizaci-189235.html> (дата звернення: 12.04.2024).

24. Асоціація міст України. Перелік екологічних громадських організацій URL: <https://goo.su/F8eM> (дата звернення: 12.04.2024).

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1

Перелік екологічних громадських організацій

№	Назва організації/ПІБ експерта	ПІБ керівника	Напрямки діяльності
1	ВЕГО “МАМА-86”	Ганна Голубо-ська-Онісімова	<ul style="list-style-type: none"> - підготовка аналітичних документів ; - адвокація для просування реформи екологічного врядування в Україні.
2	ГО “Всеукраїнська екологічна ліга”	Тимочко Тетяна Валентинівна, голова	<ul style="list-style-type: none"> - екологічна політика та збалансований розвиток; - екологізація секторів економіки; - енергетика; - сільське господарство; - транспорт; - промисловість; - освіта та інформування; - надрокористування; - вода; - природно-заповідний фонд; - поводження з відходами; - сланцевий газ; - ГМО; - біологічне та ландшафтне різноманіття; - участь громадськості; - малі ГЕС; - вплив воєнних дій на довкілля.

3	Громадська спілка “Коаліція Реанімаційний Пакет Реформ”	Кравченко Олена Менеджер групи	Охоронна довкілля
4	Громадська організація “Зробимо Україну чистою”	Гаркуша Володимир	<ul style="list-style-type: none"> - Благоустрій та урбаністика; - Роздільний збір та переробка вторсировини; - Ековиховання; - Зелена енергетика.
5	Ресурсно-аналітичний центр “Суспільство і довкілля”	Андрусевич Наталія	проведення незалежних досліджень, навчально-інформаційних заходів в Україні
6	Українська кліматична мережа “Екоклуб”	Єременко Ілля Голова Ради	<ul style="list-style-type: none"> - розвиток місцевої кліматичної політики; - пропагування чистої та відновлювальної енергії в країні; - адаптація українських міст до зміни клімату; - розвиток кліматичної освіти; - моніторинг національної кліматичної політики; - підтримка переходу на мобільний та “чистий” транспорт.
7	Громадська організація “Екоклуб”	Мартинюк Андрій, Голова Ради	<ul style="list-style-type: none"> - підвищення енергоефективності громадських закладів та приватних осель; - покращення місцевої та національної енергетичної політики; - ефективне управління ОСББ; - розвиток інших громадських організацій та ініціатив; - розвиток відновлювальних джерел енергії; - зменшення впливу людини на клімат.
8	Громадська організація		<ul style="list-style-type: none"> - сприяння реалізації прав громадян на чисте та безпечне довкілля;

	“Екологічні ініціативи”		<ul style="list-style-type: none"> - покращення екологічної ситуації в Україні; - запровадження в Україні європейських стандартів охорони довкілля; - участь громадськості до вирішення екологічних проблем; - впровадження сучасних підходів до охорони довкілля; - поширення інформації про стан довкілля; - налагодження транскордонної співпраці у сфері охорони довкілля; - запровадження новітніх технологій у сфері охорони довкілля.
9	Центр Екологічних ініціатив “Екодія”	Гозак Наталія Виконавча директора	Відновлювальні джерела енергії, енергоефективність, згорання атоної енергетики, зміна клімату: моніторинг національної політики та адаптація міст, розвиток міської мобільності та екологічного транспорт, підтримка громад та захист їх екологічних прав
10	Національний екологічний центр України(НЕЦУ)	Гаврилюк Руслан Борисович, голова	<ul style="list-style-type: none"> - охорона навколишнього середовища, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття; - розвиток природно-заповідного фонду; - розвиток сталого транспорту; - відновлювана енергетика та питання зміни клімату.
11	Громадська організація “Український екологічний клуб “Зелена хвиля””	Халаїм Олександра, голова	<ul style="list-style-type: none"> - освіта для сталого розвитку; - екологічні аспекти соціальної відповідальності бізнесу; - збереження біорізноманіття; - боротьба зі зміною клімату; - екологічні суспільні ініціативи; - золотий стандарт для проектів скорочення викидів парникових газів.
12	Громадська організація “Енергетичний перехід”		сприяння переходу України до ощадливого енергоспоживання та використання відновлювальних джерел енергії
13	Громадська організація		<ul style="list-style-type: none"> - моніторинг та виявлення регіональних і локальних екологічних проблем,

	“Всеукраїнська організація “Зелений фонд. Подолання гуманітарних та екологічних катастроф””		надзвичайних ситуацій, що виникають в результаті діяльності підприємств, які забруднюють навколишнє середовище - розробку програм по вирішенню екологічних проблем, що виникли і усунення негативних наслідків
14	Громадська організація “Єдина планета”	Павло Вишебаба	- захист прав тварин в Україні; - протидія зміні клімату; - захист довкілля.
15	Громадська організація “Екологічний клуб Еремурус”	Валантирець Наталія Василівна	- екологічна освіта та пропаганда екологічних знань серед населення; - охорона природного середовища проживання.
16	Міжнародна благодійна організація “Інформаційний центр “Зелене досьє””	Тамара Малькова, директор	- залучення людей до вирішення проблем навколишнього середовища та сталого розвитку суспільства; - сприяти участі громадськості у прийнятті рішень з цих питань на різних рівнях.
17	Громадська організація “Бюро екологічних розслідувань”		- проведення розслідувань, спрямованих на захист довкілля та здоров'я людей; - попередження про екологічні негаразди.
18	Громадська організація “Колегія екологічної освіти “Світ освіт””	Мірошніченко Катерина Сергіївна	- безпечне і чисте довкілля шляхом впровадження інноваційної, безперервної, інтегрованої та інклюзивної освіти, екологічного виховання молоді; - пропаганда відповідних знань серед населення України.
19	Громадська організація “Україна без сміття”	Аратовська Євгенія Юрївна	- громадські станції сортування; - освіта; - адвокація.
20	Громадська організація		- збір батарейок;

	“Батарейки, здавайтеся!”		<ul style="list-style-type: none"> - організація гарантованої переробки; - інформаційна робота; - державна реформа.
21	Громадська організація “Українська молодіжна кліматична організація”	Дацюк Інна	<ul style="list-style-type: none"> - платформа для взаємодії та розвитку кліматичних активістів; - створення стійких взаємозв’язків між активною молоддю з усієї України для втілення практичних соціально-економічних проєктів, що зменшують або компенсують антропогенний вплив на довкілля та призводять до системних сталих змін у громадах і молодіжній культурі.
22	Міжнародна благодійна організація “Екологія-Право-Людина”	Кравченко Олена, виконавчий директор	<ul style="list-style-type: none"> - вдосконалення законодавства у сфері охорони довкілля; - захист екологічних прав населення на загальнодержавному рівні; - юридична підтримка громадян, чий екологічні права були порушені; - активна просвітницька діяльність серед населення.
23	Громадська організація “ЮАЕНІМАЛС”	Олександр Тодорчук	<ul style="list-style-type: none"> - заборона використання тварин у цирках і дельфінаріях; - заборона експлуатації тварин для жебракування і фотопослуг; - заборона створення і функціонування притравочних станцій; - відмова від використання живих тварин для експериментів та ін.; - розвиток реабілітації тварин і центрів утримання тварин, що постраждали від людини та її діяльності; - заборона хутових ферм.
24	Громадська організація “Greencubator”		<ul style="list-style-type: none"> - відкриває можливості для розвитку бізнесу, нетворкінгу, отримання інвестицій українським “зеленим” стартапам, соціальним бізнесам, інноваторам у сфері стійкого розвитку
25	Громадська організація “Зелена генерація”		<ul style="list-style-type: none"> - змінення ставлення людей до ресурсів
26	Громадська організація	Шевчук Василь	<ul style="list-style-type: none"> - сприяння формуванню громадянського екосупільства;

	“Українського товариства охорони природи”	Якович	<ul style="list-style-type: none"> - реалізація національної екологічної політики; - розробка програм та проведення комплексу заходів по збереженню генофонду і здоров'я населенню України; - здійснення просвітницької діяльності; - захист екологічних прав громадян; - участь у заходах по охороні природи; - раціональне використання природних ресурсів.
27	Громадська організація “КОЛЕГІЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ“СВІТ ОСВІТ””	Мірошніченко Катерина Сергіївна	<ul style="list-style-type: none"> - безпечне і чисте довкілля шляхом впровадження інноваційної, безперервної, інтегрованої та інклюзивної освіти екологічного виховання молоді; - пропаганда відповідних знань серед населення.
28	Громадська організація “Єдина планета”	Вишебаба Павло Олександрович	<ul style="list-style-type: none"> - об'єднаний рух зоозахисних, веганських та екологічних ініціатив
29	Громадська екологічна організація “Друге життя”	Хрутьба Андрій Сергійович	<ul style="list-style-type: none"> - розв'язання екологічних та соціальних проблем в Україні; - збереження та захист довкілля; - надання допомоги у захисті екологічних прав та інтересів; - розвиток природоохоронницької діяльності; - становлення демократичного громадянського суспільства в Україні.
30	Громадська організація “Суспільство довкілля”	Андрусевич Наталія Іванівна	<ul style="list-style-type: none"> - створення основи для змін через виявлення проблем та їх можливих рішень
31	Громадська організація “350”	Світлана Романенко	<ul style="list-style-type: none"> - привернення уваги громадськості до антропогенної зміни клімату
32	Громадське формуванн з охорони громадського		<ul style="list-style-type: none"> - екологія; - екологічна безпека; - охорона навколишнього природного середовища.

	порядку і державного ко-рдону “екологічний пат-руль”		
33	Громадська організація “Е-Ecology”	Мороз Володи-мир	- налагодження ефективної, якісної та оперативної міжвідомчої інформаційної взаємодії, за допомогою новітніх технологій, між представниками органів державної влади з питань природоохорони та громадськістю
34	Громадська організація “Зелений патруль України”	Свиридко Ми-кола Юрійович	екологічний
35	Громадська організація “Міжнародна екологічна безпека”	Дмитро Бубело	- екологічна освіта для кожного; - корпоративна соціальна відповідальність для бізнесу; - управління водними ресурсами.
36	Громадська організація “Зробимо Україну чисто.”	Гаркуша Володи-мир Петрович	- благоустрій тиа урбаністика; - роздільний збір та переробка вторсировини; - ековиховання; - “зелена” енергетика.
37	Громадська організація “Українська природоохо-ронна група”	Василюк Олексій	- заповідна справа; - охорона лісів; - оцінка впливу на довкілля; - біорізноманіття; - мережа Емеральд;.

Регіональні екологічні громадські організації

№	Назва організації/ПІБ експерта	ПІБ керівника	Напрямки діяльності
Житомирська область			
1	Громадська організація “Мережа організацій громадського суспільства “Зелена житомирщина””		<ul style="list-style-type: none"> - сталий розвиток громад; - внесок у вирішення глобальних економічних проблем; - залучення до формування та обговорення національних планів; - вплив на місцеві політики; - розвиток партнерств та обмін досвідом; - розвиток спроможності; - поширення знань; - підтримка діяльності на локальному рівні.
Івано-Франківська область			
2	МГЕО “Наш дім Манява”	Микола Скиданюк	<ul style="list-style-type: none"> - протидія зміні клімату; - збереження річок у карпатському регіоні; - впровадження зеленої економіки та сталого розвитку Карпатського регіону.
3	Громадська молодіжна організація “Студентське екологічне товариство”	Луценко Антон Сергійович	Екологічний
4	Громадська організація “Регіональна екологічна фундація “Наш край””	Федів Леся Миколаївна	Екологічний

5	Громадська організація “Інститут соціально політичного та екологічного розвитку”	Атаманчук Валентин Ярославович	Екологічний
6	Громадська організація “Екологія, соціальний захист та економічний розвиток”	Островський Олександр Борисович	Екологічний
7	Громадська організація “Екологічний рух “Екотраст””	Кисляк Оксана Романівна	Екологічний
8	Громадська організація “Всеукраїнське екологічне об’єднання зелений ковчег”	Шеремета Володимир Корнелійович	Екологічний
9	Громадська організація “Безпека екології прикарпаття”	Гуляк Микола Ярославович	Екологічний
10	Прикарпатське регіональне відділення української екологічної академії наук	Костицький Василь Васильович	Екологічний
11	Громадська організація “Еколого-правова платформа”	Кобецька Надія Романівна	Екологічний

12	Обласна організація Української екологічної асоціації “Зелений світ”	Степаняк Роман Володимирович	Екологічний
13	Громадська Івано-Франківська обласна організація	Клименко Василь Миколайович	Екологічний
14	Громадська екологічна організація “Зелена оселя”	Шкапій Ірина Василівна	Екологічний
Дніпропетровська область			
15	Громадська організація “Голос природи”	Колішевський Євген Сергійович	<ul style="list-style-type: none"> - сприяння адаптації українських міст до змін клімату; - розвиток екологічної освіти в регіоні; - консультування громад на тему енергозберігаючих технологій; - раціональне природокористування.
16	Дніпропетровська міська організація товариства охорони природи	Білоконь Віталій Леонідович	екологічний
17	Громадська організація “Екорادا”	Камінська Євгенія Аркадіївна	екологічний
18	Громадська спілка “Екологічна рада Криворіжжя”	Соколовський Володимир Петрович	<ul style="list-style-type: none"> - юридичне правове забезпечення, спрямоване на захист інтересів, прав і свобод громадян у сфері екології;

			<ul style="list-style-type: none"> - екологічний контроль і моніторинг за станом навколишнього середовища та використанням природних ресурсів; - формування екологічної культури населення; - діяльність в сфері здоров'я і медицини спрямована на пропагування здорового образу життя; - інформаційне аналітичне забезпечення спрямоване на надання доступу до інформації про реальний стан навколишнього середовища Криворіжжя.
19	Громадська організація "ЕКОЮА"	Колосовська Любов Олександрівна	екологічний
20	Громадська організація "Save Dnipro"	Ірина Черниш	<ul style="list-style-type: none"> - екологізація промислових підприємств; - тотальний моніторинг якості повітря; - відкриття та цифровізація екологічних даних; - відновлення зеленої інфраструктури. - посилення екологічної безпеки
21	Громадська організація "Екологічний простір України"	Богачева Лілія Володимирівна	екологічний
22	Громадська організація "Міжрегіональне бюро екологічного захисту"	Нікульнікова Васи́лина Васи́лівна	екологічний
23	Громадська організація "Відродження природної спадщини"	Русєв Іван Трифонович	екологічний
24	Громадська організація		<ul style="list-style-type: none"> - захист водних ресурсів в басейнах річок, що впадають в Чорне море; - сталий розвиток Чорноморського регіону;

	“Чорноморський жіночий клуб”		<ul style="list-style-type: none"> - захист водних ресурсів; - створення та розвиток інфраструктури для зеленого туризму; - впровадження екологічної сертифікації Чорноморських пляжів.
Львівська область			
25	Громадська організація “Плато”	Микола Рябця	- масштабування кліматичної свідомості
26	Львівська обласна громадська організація “Комітет екологічного порядку України”	Шпікула Марко Орестович	- участь у вирішенні питань охорони навколишнього природного середовища та використання ресурсів
Київська область			
27	Громадської еколого-правової організації “Еко-Право Київ”	Васильківський Борис Миколайович	- захист екологічних й інших прав та довкілля
28	Громадська організація “Чисто-Вишгород”	Гончаренко Валерія Андріївна	- захист навколишнього середовища Вишгорода
29	Громадська організація “Українська природоохоронна група”	Олексій Василюк	<ul style="list-style-type: none"> - заповідна справа; - охорона лісів; - оцінка впливу на довкілля; - біорізноманіття; - мережа Емеральд.

Миколаївська область

Миколаївська область			
30	Громадська організація “Зелений рух Миколаївщини”	Малицький Олександр Григорович	екологічний
31	Миколаївський обласний осередок Української екологічної асоціації “Зелений світ”	Літвак Сергій Михайлович	екологічний
32	Миколаївський клуб сприяння сталому розвитку та побудові громадянського суспільства МК “Спільні дії”		екологічний
33	Екологічна студентська асоціація Миколаївської області	Мозговий Андрій Михайлович	екологічний
34	Миколаївська обласна організація Українського товариства охорони природи	Тафтай Григорович	екологічний
35	Миколаївська міська громадська організація “Товариство спасіння природи”	Губський Володимир Олександрович	екологічний

36	Регіональна чорноморська мережа громадських організацій		екологічний
37	Громадський науково-методичний центр “Безпека життєдіяльності та сталий розвиток”	Михайлюк Валерій Олександрович	екологічний
38	Миколаївська обласна громадська організація “Діалог”	Ковальчук Яніна Веніамінівна	екологічний
39	Миколаївська обласна молодіжна громадська організація “Екологічний правовий захист”	Кузюк Андрій Михайлович	екологічний
40	Агентство економічного розвитку	Аверков Сергій	<ul style="list-style-type: none"> - збереження навколишнього середовища; - адаптація міської інфраструктури для створення комфортних умов проживання; - надання підтримки по впровадженню енергозберігаючих та ресурсощадних технологій в міському господарстві та житловому секторі; - проведення інформаційно-просвітницьких компаній.
Полтавська область			
41	Громадська організація “Еколтава”		<ul style="list-style-type: none"> - розвиток відновлювальної енергетики; - енергоефективність та енергозбереження в громадах; - адаптація до змін клімату; - просвітництво та написання стратегій поводження з побутовими відходами;

			- розвиток екологічних ініціатив серед ОГС та молоді.
Кіровоградська область			
42	Громадська організація “Флора”	Шестакова Людмила Володимирівна	- формування й розвиток екологічної свідомості населення; - збереження екологічної рівноваги між суспільством та природою.
Харківська область			
43	Громадська організація “НОВА Енергія”		- сприяння розвитку молодіжної політики, сталому розвитку громад та громадянському суспільству
44	Громадська міська організація “Екоправо-Харків”	Шумило Олексій Михайлович	екологічний
Запорізька область			
45	Громадська організація “Екосенс”	Жавжарова Тетяна Леонідівна	екологічний
46	Громадська організація “Дзига”	Крамаренко Олеся Миколаївна	- зробити Запоріжжя чистим, зеленим і комфортним для життя; - моніторинг повітря, зміна клімату, озеленення.
Закарпатська область			
47	Громадська організація	Леся Бойко	- стале багатофункціональне лісове господарство; - зміна клімату;

	“Агенство сприяння сталому розвитку карпатського регіону “Форза””		<ul style="list-style-type: none"> - енергоефективність та енергозбереження ; - посилення конкурентоспроможності в деревообробному секторі ; - розвиток сталого туризму; - сталий розвиток громади.
48	Регіональне екологічне об’єднання “Екосфера”	Євгеній Коваль	<ul style="list-style-type: none"> - екологічна освіта та виховання школярів, видання літератури методичного та природоохоронного спрямування, молодіжні програми та міжнародні програми з молодіжного обміну; - громадський екологічний моніторинг стану водних екосистем, стале управління лісовими ресурсами, проекти з вивчення та збереження біорізноманіття.
Тернопільська область			
49	Громадська організація “Екологічно-гуманітарне об’єднання зелений світ”	Олег Боровий	<ul style="list-style-type: none"> - збереження природної та історико-культурної спадщини, як необхідних умов гармонійного життя людини; - захист екологічних прав.
50	Тернопільська обласна організація Українського товариства охорони природи	Могилюк Лідія Федорівна	екологічний
51	Тернопільська територіальна екологічна організація “Зелена планета”	П’ясецький Дмитро Іванович	екологічний
52	Тернопільська обласна організація Української екологічної організації “Зелений світ”		екологічний

53	Українське гідроекологічне товариство	Грубінко Василь Васильович	екологічний
54	Тернопільське екологічне об'єднання "Наше місто"	Качмарська Любомира Григорівна	екологічний
55	Тернопільська дитяча екологічна організація "Медобори"	Герц Іван Іванович	екологічний
56	Громадська організація "Тернопільська молодіжна екологічна ліга"	Романчук Ігор Володимирович	екологічний
Хмельницька область			
57	Громадська організація "Хмельницький молодіжний клуб розвитку"	Кушнір Степан Сергійович	екологічний
58	Хмельницька обласна організація Українського товариства охорони природи	Резніков Юрій Олександрович	екологічний

Додаток Б

Таблиця Б.1

Перелік екологічних рухів

№	Назва організації	Напрямки діяльності
1	Екодія	<ul style="list-style-type: none"> – перехід на відновлювані джерела енергії і згорання вугільної та атомної енергетики; – зменшення забруднення від транспорту через ефективну державну політику, стандарти та підтримку громадського транспорту; – зменшення негативного впливу агропромисловості на довкілля шляхом впровадження сучасних екологічних норм та розвиток малих та середніх фірм; – скорочення шкідливих викидів промислових підприємств та вільний доступ до достовірних і своєчасних даних про якість повітря; – скорочення викидів парникових газів в усіх секторах економіки та адаптація до наслідків зміни клімату через прогресивну державну кліматичну політику.
2	Всеукраїнська екологічна ліга	<ul style="list-style-type: none"> – поліпшення екологічної ситуації в Україні, формування нового природоохоронного світогляду, забезпечення екологічних прав громадян; – формування в Україні засад збалансованого розвитку; – побудова громадянського суспільства в Україні, що ґрунтується на загальнолюдських цінностях та принципах екологічної етики; – сприяння інтеграції екологічної складової в усі сектори суспільного життя та економіки;

		<ul style="list-style-type: none"> – організація й проведення заходів, спрямованих на припинення діяльності, яка загрожує екологічній безпеці, біологічному різноманіттю, здоров'ю людини; – сприяння розробленню, впровадженню вітчизняних екологічно збалансованих, енерго- та ресурсозберігаючих технологій в усіх галузях господарської діяльності.
3	Партія зелених України	<ul style="list-style-type: none"> – заперечення агресивного технократизму; – забезпечення раціонального використання ресурсів; – беззастережна відмова від насильства над людиною і природою.
4	Українська природоохоронна група	<ul style="list-style-type: none"> – збереження рідкісних видів тварин та рослин; – боротьба з браконьєрством; – створення природоохоронних територій.
5	Асоціація “Зелений світ”	<ul style="list-style-type: none"> – збереження зелених зон у містах; – розвиток екологічного транспорту; – протидія забруднення повітря.
6	Національний екологічний центр України	<ul style="list-style-type: none"> – моніторинг стану довкілля – проведення екологічних досліджень; – розробка екологічних програм.
7	Київський еколого-культурний центр	<ul style="list-style-type: none"> – екологічна освіта та просвіта;

		<ul style="list-style-type: none">— організація екологічних фестивалів та конкурсів;— розвиток еко-волонтерства.
--	--	---

Додаток В

«Зелена Хвиля» Проєкт i-Tree4UA

https://www.itreetools.org/verify/?next=/documents/874/i-Tree_2023_6.1.47.exe

i-Tree Eco (США) дозволяє оцінювати низку екосистемних послуг дерев як у відповідних одиницях виміру, так і в грошах, що створює чудові можливості для адвокації важливості зелених зон у населених пунктах. Із 2006 року додаток широко використовується муніципалітетами не тільки в усіх штатах Америки, а й в країнах більшості континентів світу.

Тепер, завдяки фінансовій підтримці та ідейному сприянню US Forestry Service International Programs, а також у тісній співпраці з розробниками додатку Davey Tree Expert Company в рамках проєкту i-Tree4UA, успішно завершили повну інтеграцію додатку до використання в усіх громадах України!

Що це означає?

Кожна об'єднана територіальна громада може розпочати свої інвентаризаційні проєкти на платформі, облікувати місцеві дерева та створювати власну базу даних екосистемних послуг дерев для прийняття рішень із адаптації громади до негативних проявів зміни клімату.

Екосистемні послуги окремих дерев: Tree Tags

https://ecoclubua.com/category/activities/current_activity/i-tree4ua-2/

Скільки коштують наші дерева?

Екопарк Осокорки

- Кількість дерев: **95**
- Лісовкрита площа: **1656 кв. м.**
- Найпоширеніші види дерев: **Осіка, Вільха чорна, Тополя чорна**
- Відсоток дерев зі стовбуром менше 15,2 см в діаметрі: **45,2%**
- Зберігання вуглецю: **7,4 тони** (39,2 тис. грн.)
- Уловлювання вуглецю: **546,5 тони** (2,8 тис. грн./рік)
- Залобігання поверхневим стоком: **38,6 кубічних метрів/рік** (2,55 тис. грн./рік)
- Продуктування кисню: **1,46 тони/рік**

Совські ставки

- Кількість дерев: **70**
- Лісовкрита площа: **3 866 кв. м.**
- Найпоширеніші види дерев: **Клен ясенелистий, Тополя біла, Тополя чорна**
- Відсоток дерев зі стовбуром менше 15,2 см в діаметрі: **12,9%**
- Зберігання вуглецю: **60,4 тони** (318 тис. грн.)
- Поглинання вуглецю: **1,8 тони** (9,6 тис. грн./рік)
- Залобігання поверхневим стоком: **84,3 кубічних метри/рік** (5,56 тис. грн./рік)
- Продуктування кисню: **4,85 тони/рік**

Основи структури i-Tree Eco

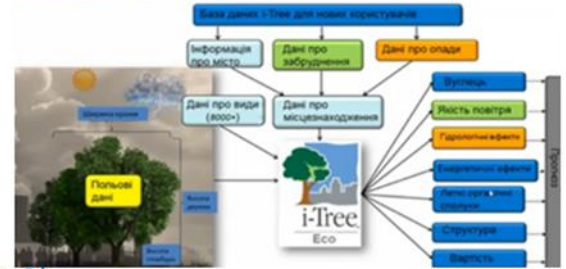

Рисунок В.1 – Екосистемні послуги дерев в i-Tree Eco